

אילו הורכבה כך הניבחרת הלאומית לכדורגל -

לא היתה מסוגלת להתמודד אף עם ליכטנשטיין

הרביין במהינעומו

תחת תמונה של שינוי ערכים, נצטיירה תמונה של מריבות פרטיות וקנוניות סיעתיות. אין זו תמונה מלככת, ובוודאי לא מזחיכה.

המריבות והקנוניות לא היו מפריעות כל כך, אילו יצאה מן התהליך, בסופו של דבר, ממשלה מרשימה מבחינה אישית. למרבה הצער, אין היא מרשימה איש. וזה מזל, לכאורה.

מעולם לא היתה בישראל ממשלה בעלת חברים חרשים כה רבים. יש בה המישה שרים טריים לגמרי (ברעם, ידלון, יעקובי, עופר, אלון), ושישה שרים כמעט חרשים (רבין עצמו, צדוק, יריב, און, רבינוביץ, האונגר). יש בממשלה רק שמונה ותיקים (אלון, גלילי, פרס, בר-לב, הילל, קול, שטרן, רוזן) — מהם רק ארבעה שנמנו עם עמודיהתורן של המישטר (אלון, גלילי, פרס וקול).

איך בכל זאת נוצרה ההרגשה הכללית שזוהו חרבת חלש, כלתי יזוהר, בלתי מבטיח? יש בו כמה אנשים בעלי כשרון בלתי מפותח, המתיימרים לתפקידים. אבל נדמה שהסדר הכל הוא מאכזב. בראותנו את התמונות, איננו יכולים להתאפק מלשאל את עצמנו: האם זוהי הניבחרת הלאומית החזקה ביותר? האם 19 יהודים טובים אלה הם הטובים ביותר לממשלה, שתצטרך לקבל את ההחלטות הגורליות ביותר בתולדות המדינה — לקנות שלום תמורת שטחים, להכיר או לא להכיר ביישות הפלסטינית, לשקם את צה"ל, לשנות את נוהלי המשק הלאומי, לפתוח במהפכה חברתית לסתימת הפער, להנהיג סדר ישיטון חדשים. המבט חוזר אל התמונות, והשאלה נשאלת: ארת. קול ורבינוביץ. ברעם וידלון. היזק ויעקובי. בי. האם הם יחליטו?

ילדו התעוררנו בוקר אחד לפני חודשיים ומצאנו שיש לנו ממשלה בלי גולדה, בלי דיין, בלי ספר וכלי אבן — היינו מאמינים שהגיעו ימות המשיח. הנה כמה ממשלה כזאת.

גם בדימונו הסרוע ביותר לא תיארגו לעצמנו שזה יכול להיות:

ממשלה שבראשה עומד צבר, הצעיר בדור שלם מקודמתו.

ממשלה שכל ארבעת תפקידיה המפתח שבה — ראשות הממשלה ותיקי הביטחון, החוץ והאוצר — בידיים חדשות. ממשלה שגורשו ממנה כמעט כל האנשים הבכורים של המיסד הקודם.

ממשלה בלי המפד"ל. ממשלה שסגני שריה הם בני 40-30. עכשיו יש לנו ממשלה כזאת.

אם כן — מדוע בכל זאת אין ממשלה זו מעוררת התלהבות? מדוע היא נתקלת בתגובה כללית של חרי מרידות, ספק והסתייגות?

ומרים: בגלל פרשת אבן. השערורייה מעיבה על החיוב.

אולי אבל זהו פגם של צורה, יותר מאשר של תוכן. אי אפשר לכפות על ראשי ממשלה לצרף לציוות שדו שר בכיר, שאין הוא מסוגל לשתף עימו פעולה. והרי בין יצחק רבין ואבא אבן שוררים יחסים ארבה עמוקים וממושכים.

כאשר החליט ריד בן גוריון, ערב מלחמת סיני, שאינו סומך על משה שרת, הוא פיטר אותו בן לילה ושם קץ לקאריירה שלו.

כאשר תבע יעקובי שימשיך שפירא לפטר את משה דיין, למחרת מילחמת יום הכיפורים, הוא התפטר ופרש מממשלת גולדה דיין. אף שר אחר, וגם לא אבא אבן, אמר אז מילה אחת בזכותו.

אבא אבן עצמו לא יכול היה לקוות, ברצינות, לשרת כשרהחוק בממשלה של רבין. כל זה נכון.

אבל היה זה נאה ויאה מצד רבין לקרוא לאבא אבן, והדויען לו פנימיאנינים, בלשון חרימשמעות, שאין לו מקום בממשלה שתקום. התימרונים, הטכסיסים, ההתחמקות והקנוניות, שבאו במקום ההודעה הפשוטה, הם שהעכירו את תאווריה. הם לא יצרו תדמית של מנהיג חדש, צעיר, נמרץ והחלטי.

תמונה כזוה היתה נראית אחרת, אילו קם יצחק רבין לפני חודש ואמר לשרים הבכורים: "רובתי, נא לכת. קיבלתי מנרצט דחקים צוות חדש. הציבור רוצה לסלק מן האחריות את כל האנשים המרכזיים, שהחזיקו בשיטתן ערב ויוביחני פורים. אז במשותא מכם, יאללה!"

במיסגרת כזאת, היתה גם הרחקתו של אבא אבן מובנת ומוצדקת. כי אבא אבן היה שותף למוטבת, שבו הבי שיד חתבשילי של יוביחניפורים.

הוא נבשח באחריות מלאה לכל תקופה שבין ששתי הימים ויוביחניפורים. אם אכן נתקבלו החלטות רבות בניגוד לדעתו, אין זה מקטין את אחריותו, אלא להיפך. הוא טייר את השרץ, בידוע שזוהו שרץ. הוא קישט בכנסייונה כותבת את המדיניות הדורסנית של הניצים. בתחומים שונים — כגון שלילת סיתרון לבעייה הפלסטינית — נמנה עם הקיצוניים ביותר. לא פלע ניצח על מסעייהשמצה נגד שוחריהשלום ומעולם לא נתן יד למחנה השלום.

אבל כל זה נכון, במידה שווה, גם לגבי יגאל אלון, ויגאל אלון ירש אותו. כל זה נכון שבעתים לגבי ישראל גלילי, אשרהמיטבה של גולדה, האיש המסמל יותר מכל אדם אחר את תקופתהשיברון שבין שתי המלחמות.

כאשר קיבל רבין את גלילי לממשלתו — נשמט הכסים הרעיוני והמדיני מתחת לטיעון נגד אבן. נותר רק הטיעון האישי.

מטושטש מאד. מה מאחד את גלילי ושמ"טוב, יעקובי ועופר? האם משה קול הוא כעת נץ או יונה? היכן ניצבים כיום רבין עצמו, יריב וברלוב על מפת הוויכוח הלאומי?

נדמה שממשלה זו, כמו קודמתה, אינה מסוגלת לזווג מהלכים מדיניים, או לפתוח דף חדש בהתפתחות הסוציאליות. היא תהיה, פרג" מטיית" — כזומר תכבה שרופות, תיענה לי החצים, תציע אחרי המאורעות.

אין לה היכולת המדינית, הכושר האינטלקטואלי והמיכנה האיגוני הדרושים כדי לגבש קווים עקרוניים חדשים, ולתכנן תוכניות לטווח ארוך.

הדיקוויים האלה לא היו בולטים כל כך, אילו היתה ממשלה זו מגדירה את עצמה כממשלת בנינים — ממשלה שנועד לה מראש התפקיד המצומצם לנהל את המדינה אחרי נפילת מישטר גולדה—דיין, ועד להקמת ממשלת קבע חדשה.

אולם אין הממשלה מתנהגת כך. תחילה דיברו כמה ממרכיביה על בחירות חדשות בהקדם. ר"צ על אף העמידו זאת כתנאי להצטרפותם — לפחות ביחסייהציבור שלהם. אולם דרישה זו נשתתקה במהרה, כשהיה נדמה שהציבור שכח אותה.

יש משום אמת בטענה שהמערך לא קיבל בבחירות מנדאט לנהל את המדינה אחרי סילוק מרבית ראשי הרשימה, כשם שר"צ לא קיבל מנדאט להצטרף למימסד. ולא כל שכן על סמך קווייהסוד של המערך ותמסד"ל. מה שקרה קרה — ופוב שקרה. אבל זה יכור להיות רק שדבימעבר.

יש הסבורים שיש לערוך בחירות תוך 100 יום. יש הסבורים שכדאי להתחין עד לאביב הבא, מתוך תיקווה שעד אז ייערכו במיפלגתהעבודה בחירות פנימיות, ושי תיתכנה התארגנויות פוליטיות חדשות לקראת ההכרעות הלאומיות הצפויות.

אבל על דבר אחד לא ייתכן ויכוח: מוטב היה לממשלה זו להכריז לאתגר על מועד סיום תפקידה ועד עריכת בחירות חדשות ביום קבוע מאוחר.

בהעדר החלטה כזאת ללווה את הממשלה מן הרגע הראשון ענו ככד של אידיאות, ניהושים בלתי-פוסקים על נפילתה הקרובה, לחצים מתמידים להקמת ממשלה עם הליכוד הימני, וציפוייה כללית למשבר לאומי.

והי ממשלה חלשה, אבל זוהי הממשלה היחידה שישנה. אין אחרת. היא תהיה זקוקה לכל העזרה שהיא יכרי לה להשיג.

יש להגיש לה עזרה זו. לא מפני שזוהי הטוב במורכבו, אלא מפני שזה הרע במיעוטו.

אין זו, כמובן, שאלה המיוחדת לרבין, או למדינת ישראל. זוהי שאלת-יסוד של מישרים רבים בעולם: מדוע אין הניבחרת הלאומית כוודקת את מיטב הנישרונות השיכולים והמעשיים?

מדוע מורכבות רוב הממשלות בעולם מאנשים ממוצעים ואפורים. מדוע שורצים האידיוטים בכל הפר למנטים?

מדוע הנרי קופינגר הוא החריג, וישראל גלילי הוא הכפל?

אלה הן שאלות גדולות, ואולי אין זה הוגן להציג אותן דווקא ליצחק רבין.

כי רבין אינו מקים מומסד חדש. הוא ירש מומסד קיים.

במימסד זה יש טכניקה קבועה להרכבת הניבחרת הלאומית. אילו היתה קיימת טכניקה כזאת בהתאחדות לכדורגל, לא היתה ישראל מסוגלת להתמודד במיגרש אף עם ליכטנשטיין או מאלאווי.

רבין לא ניסה לשבור את השיטה הקיימת. הוא לא אמר לכל: "אני מרכיב ניבחרת. אני אקח את האנשים הנראים לי מוכשרים ביותר — אפילו לא יהיו שייכים למיפלגות הנכונות, אפילו לא השתייכו למיפלגות כלל." הטיעות והחטיבות הגישו לו עסקנים, והוא לקח אותם. אחדים מהם טובים, אחדים מהם רעים. אחדים מהם רעים מאד. לא היתה לו ברירה. הוא לקח את כולם. וכאשר התנגד לאחד מהם — אבא אבן — היה נאלץ לזווג תימרונים טובים כדי להרחיקו.

אזא שהציבור אינו מעוניין בטכניקה. הוא רואה רק את התוצאה. והתוצאה היא ממי שיה הכוללת אנשים חרשים רבים, אך שהיא בסך הכל ניבחרת חלשה.

אולי זה לא היה בולט, אילו היו האנשים לפחות מעורר פוליטי אחד.

רבין יכול היה לומר: "איני שם את ההגש על הכישרונים האישיים, אלא על התפיסה המדינית. אני מקים צוות שיש לו פיתרונות מוסכמים לבעיות הגדולות, והמסוגל לגשת במרץ ובתנוטה לביצוע פיתרונות אלה." למרבה הצער, גם זה אינו נכון. מבחינת התפיסה המדינית והחברתית, זהו צוות